

**Нормативно-правове та
методичне забезпечення
навчання суспільствознавчих
предметів у закладах загальної
середньої освіти
в 2019/2020 навчальному році**

5 – 11 класи

Державний стандарт базової і повної
загальної середньої освіти /
Постанова Кабінету Міністрів України
від 23 листопада 2011 р. № 1392

Зміст освітньої галузі “Суспільствознавство”

- історія,
- правознавство,
- громадянська освіта

Типові освітні програми

- **закладів загальної середньої освіти II ступеня (5 –9 класи).** ЗАТВЕРДЖЕНО наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405;

Розподіл годин для 5–9 класів. Див. додаток 1

- **закладів загальної середньої освіти III ступеня (10 – 11 класи).** ЗАТВЕРДЖЕНО наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408

Розподіл годин для 10–11 класів. Див. додаток 2

Закладам загальної середньої освіти для складання власного навчального плану закладу освіти пропонується два варіанти організації освітнього процесу.

Перший варіант (таблиця 1) містить перелік базових предметів з експериментальними інтегрованими курсами («Історія: Україна і світ», «Природничі науки»).

Другий варіант (таблиця 2) містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

2. Встановити, що при складанні освітніх програм закладів загальної середньої освіти II ступеня на основі Типової освітньої програми, затвердженої цим наказом, вилучення з освітнього процесу предметів інваріантної складової не допускається. Години на їх вивчення можуть зменшуватися не більше ніж удвічі порівняно з показниками Типової освітньої програми.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (їх перелік з орієнтовною кількістю тижневих годин подано в таблиці 3), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання приймає заклад освіти, враховуючи освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо

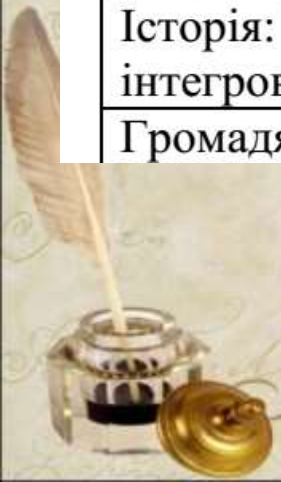
Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1

Навчальний план
для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти
(з експериментальними інтегрованими курсами)

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10 клас	11 клас
Базові предмети¹	23,5 (25,5)	21,5 (23,5)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова та література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)	3	3
Громадянська освіта	2	0

**Навчальний план
для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова і література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0

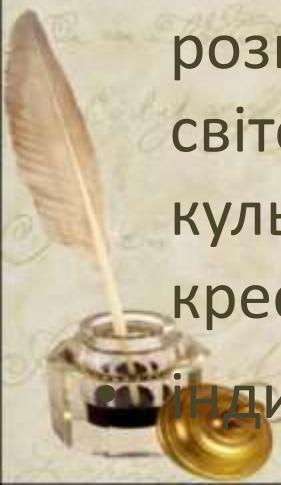
Заклади освіти, складаючи свій навчальний план, можуть комбінувати перелік окремих предметів з обох запропонованих варіантів (наприклад, у класах суспільно-гуманітарного спрямування вивчати не інтегрований курс "Природничі науки", а окремі предмети природничого циклу).

Частину навчальних годин обох варіантів навчальних планів призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі. Профіль навчання формується закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію.

Варіативна складова навчальних планів у 5 -9 класах використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (етика, історія релігій та культур, риторика, логіка, рідний край, хореографія, креслення, основи споживчих знань, світ професій тощо);
- індивідуальні заняття та консультації

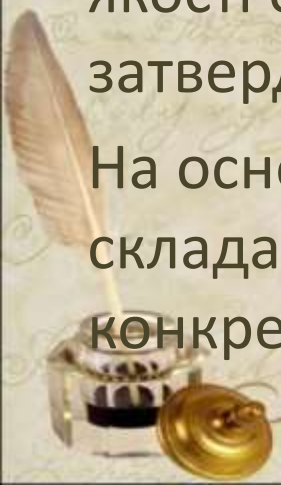

Заклади освіти при складанні своїх навчальних планів можуть збільшувати кількість годин на вивчення базових або профільних предметів за рахунок додаткових годин.

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу заклад освіти може планувати його вивчення концентровано (впродовж чверті, семестру, навчального року).

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор.

На основі освітньої програми закладу освіти, цей заклад складає та затверджує навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів

Розподіл годин предметів освітньої галузі "Суспільствознавство" для 5 - 11 класів закладів загальної середньої освіти

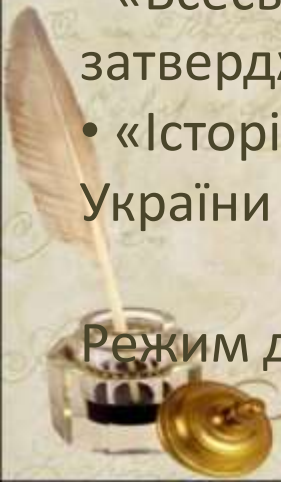
	Історія України	Всесвітня історія	Правознавство	Громадянська освіта
5 клас	Вступ до історії 1			
6 клас	Всесвітня історія. Історія України. (Інтегрований курс) 2			
7 клас	1	1		
8 клас	1,5	1		
9 клас	1,5	1	1	
10 клас	1,5	1		2
10 клас	Історія: Україна і світ 3			2
11 клас	1,5	1		

5 - 9 класи

У 2019/2020 навчальному році чинними будуть такі програми:

- «Історія України. 5–9 класи», затверджені наказом МОН України від 21.02.2019 р. № 236;
- «Всесвітня історія. Історія України (Інтегрований курс). 6 клас», затверджена наказом МОН України від 21.02.2019 р. № 236;
- «Всесвітня історія. 7–9 класи», затверджені наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804;
- «Історія України. 10–11 класи», затверджені наказом МОН України від 21.02.2019 р. № 236;
- «Всесвітня історія. 10–11 класи» (рівень стандарту, профільний рівень), затверджені наказом МОН України від 23.11.2017 р. № 1407;
- «Історія: Україна і світ. 10–11 класи», затверджені наказом МОН України від 21.02.2019 р. № 236

Режим доступу: <http://mon.gov.ua> або <http://ippo.if.ua/>

Розділ 2. РУСЬ-УКРАЇНА наприкінці X – у першій половині XI ст.

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст навчально-пізнавальної діяльності
<p>Знаю:</p> <ul style="list-style-type: none"> – роки правління князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого, дати впровадження християнства як державної релігії, розгрому печенігів під Києвом, час зведення Софійського собору, укладення «Руської правди»; – територію Русі-України за часів правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. <p>Розумію:</p> <ul style="list-style-type: none"> – суспільну роль різних верств населення Русі-України; – Русь-Україну часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого як середньовічну централізовану монархію – імперію; – історичне значення впровадження християнства як державної релігії Русі-України, кодифікації звичаєвого права (укладення «Руської правди»); – місце Русі-України серед європейських держав після прийняття християнства; – поняття «вотчина», «бояри», «шлюбна дипломатія», «собор», «ікона», «графіті», «мозаїка», «фреска», «митрополія», «книжкові мініатюри». <p>Умію:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розташувати в хронологічній послідовності відомості про правління князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого, хрещення Русі-України та розбудову Київської митрополії, боротьбу русичів з печенігами, кодифікацію руського звичаєвого права; – показати на карті територію Русі-України за правління Володимира Святославовича та Ярослава Мудрого; – охарактеризувати господарське та суспільне життя населення Русі-України в X – XI ст., правове становище різних верств, внутрішню та зовнішню політику Володимира Великого та	<p>Внутрішня і зовнішня політика руських князів наприкінці X – у першій половині XI ст. Впровадження християнства. «Руська правда». Суспільний устрій. Влада князя. Повсякденне життя. Господарство. Міста. Ремесла. Торгівля. Культура.</p>

Ярослава Мудрого, порівняти її (за напрямками) з політикою перших руських князів;
– визначити передумови та причини впровадження християнства як державної релігії Русі-України;
– зіставити політичний устрій і соціальний розвиток руського та західноєвропейських суспільств в XI ст.;
– розпізнавати пам'ятки архітектури з часів Русі-України.

Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт:

- внести в синхронізовану хронологічну таблицю відомості про правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого, хрещення Русі-України, утворення Київської митрополії, розгром Ярославом Мудрим печенігів під Києвом, кодифікацію руського звичаєвого права, інші *(на розсуд учителя/вчительки)*;
- позначити на контурній карті територію Русі-України за правління князів Володимира Святославовича та Ярослава Мудрого;
- зіставити (за доступними текстовими джерелами) світосприйняття, господарство (економіку), структуру та політичний устрій руського суспільства в період становлення (IX – перша половина X ст.) і розквіту (кінець X – перша половина XI ст.) Русі-України;
- охарактеризувати – на основі витягів з відомих правових пам'яток доби («Руська правда» Ярослава Мудрого, «Правда Ярославичів», «Статут» Володимира Мономаха) – правове становище різних верств населення Русі-України;
- визначити (за доступними джерелами) роль і вплив християнської релігії й церкви в житті руського (давньоукраїнського) суспільства;
- здійснити уявну подорож Києвом часів Володимира Великого / Ярослава Мудрого.

Міжпредметні зв'язки: 7 клас. Образотворче мистецтво. Розділ: Мистецтво: діалог традицій і новаторства. Тема: Мистецтво в нашому житті (Учень/учениця усвідомлює необхідність збереження пам'яток архітектури як художнього надбання людства); 7 клас. Українська мова. Розділ: Дієслово. Тема: Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль (Учень/учениця складає допис, есе про значення родинних традицій у житті людини).

Узагальнення

Тематичний контроль

Учитель може дотримуватися пропонованої програмами стратегії навчання історії або вибудувати власний алгоритм роботи з учнями конкретного класу, зокрема, акцентувати на певних навчальних цілях, змістових елементах, змінити послідовність вивчення матеріалу в межах розділів, додати матеріал з історії рідного краю, доповнити тематику практичних і творчих робіт тощо. Ці зміни вчитель повинен відобразити в робочій програмі, яку може укласти за зразком програм, що затверджені Міністерством. Перепланування допустиме за умови збереження вчителем орієнтації на вимоги чинних програм щодо очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Створена вчителем робоча програма набуває чинності після розгляду педагогічною радою і затвердження керівником навчального закладу

Практичні роботи є обов'язковими для кожного розділу програми. Вони можуть відбуватися в різних формах: як на окремій ланці уроку (для вивчення нового матеріалу, узагальнення, закріплення тощо), так і протягом усього уроку (лабораторно-практичне заняття). Така робота може виконуватися за вибором як учителя/вчительки, так і учнів, як у класі, так і вдома, але з обов'язковою презентацією її результатів на занятті

8 клас	Всесвітня історія	<i>Повторення. Вступ</i>
	Всесвітня історія	<i>Розділ 1. Великі географічні відкриття та становлення капіталістичних відносин</i>
	Всесвітня історія	<i>Розділ 2. Високе Відродження. Реформація в Західній Європі</i>
	Всесвітня історія	<i>Розділ 3. Держави Західної Європи в XVI–XVII ст.</i>
	Історія України	<i>Розділ 1. Українські землі у складі Речі Посполитої (XVI – перша половина XVII ст.)</i>
	Історія України	<i>Розділ 2. Становлення козацтва (XVI – перша половина XVII ст.)</i>
	Історія України	<i>Розділ 3. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.</i>
	Всесвітня історія	<i>Розділ 4. Османська імперія. Країни Східної Європи в XVI – першій половині XVIII ст.</i>
	Історія України	<i>Розділ 4. Козацька Україна наприкінці 50-х років XVII – на початку XVIII ст.</i>
	Всесвітня історія	<i>Розділ 5. Епоха Просвітництва</i>
	Історія України	<i>Розділ 5. Українські землі в 20–90-х роках XVIII ст.</i>
	Всесвітня історія	<i>Розділ 6. Східний світ у XVI–XVIII ст. (оглядово)</i>
Історія України	<i>Узагальнення до курсу: Історія України в контексті епохи Раннього Нового часу</i>	

Визначення типів уроків, що
проводяться після закінчення вивчення
розділу, відбувається на основі
програми

Регламентовані навчальною програмою години узагальнення/контролю використовуються для проведення або уроку узагальнення, або уроку контролю, або уроку, що поєднує обидва типи. Урок узагальнення або урок контролю проводяться із пропонуванням усних, письмових або комбінованих видів завдань. На правій сторінці журналу робиться відповідний до типу уроку запис: або «Узагальнення (із розділу “_____”))»,

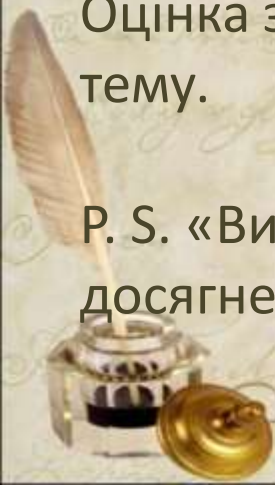
або «Тематичний контроль (із розділу “_____”))».

На уроці узагальнення пізнавальна діяльність учнів (усіх або вибірково) оцінюється на розсуд учителя.

На уроці контролю оцінюється пізнавальна діяльність усіх присутніх.

Оцінка за урок контролю є визначальною під час виставлення бала за тему.

P. S. «Визначальна» допомагає визначити динаміку навчальних досягнень

У зв'язку з внесеними в навчальні програми змінами наголошуємо, що вчитель здійснює календарне і поурочне планування в довільній формі (у друкованому або електронному вигляді). Він самостійно визначає формат, обсяг, структуру, зміст і оформлення календарних планів і поурочних планів-конспектів. Академічна свобода вчителя так само передбачає вільний вибір форм організації навчально-виховного процесу, способів навчальної взаємодії, методів, прийомів і засобів реалізації змісту освіти

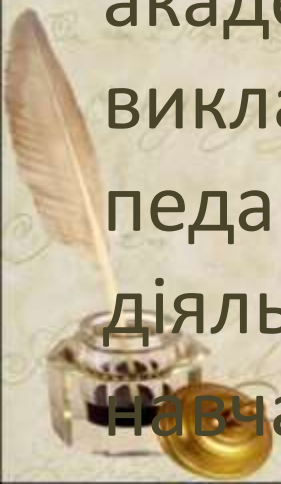

Закон України "Про освіту"

Стаття 54. Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу

1. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники мають право на:

академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі

Лист МОНУ №1/9-630 від 05.12.2014 р. "Про неухильне дотримання принципів гарантування свободи педагогічної діяльності вчителя"

1. Календарне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Встановлення універсальних у межах навчального закладу, міста, району чи області стандартів таких документів є неприпустимим. Строки їхнього зберігання вчителем також законодавчо не встановлені, а відтак вчитель самостійно приймає про це рішення.
2. Створення, наповнення та зберігання різноманітних портфоліо, папок, альбомів тощо з напрацюваннями вчителя на паперових носіях, в тому числі при підготовці його до чергової чи позачергової атестації, участі в конкурсах тощо не належить до передбачених законодавством видів роботи й не може вимагатися від вчителя керівниками навчального закладу, представниками методичних служб чи органів управління освітою.
3. Законодавчі та підзаконні акти у сфері освіти надають вчителю право, а побудова навчальних програм з предметів передбачає можливість перенесення вчителем уроків, збільшення кількості годин на вивчення окремих тем. Відтак, контроль щодо так званого "відхилення" вчителя від календарного планування чи від матеріалів підручника є неправомірним і неприпустимим.
4. Вибір форм та методів викладання є винятково прерогативою вчителя й не можуть регламентуватися ні адміністрацією навчального закладу, ні органами управління освітою. Вимоги окремих керівників щодо зведення діяльності педагога до застосування ним лише традиційної класно-урочної форми проведення занять чи застосування тих чи інших методик є неправомірними й вчитель не зобов'язаний їх виконувати

Наказ МОНУ №648 від 27.05.2014 р.

“Щодо припинення практики створення та вимагання від дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів документації та звітності, не передбаченої законодавством України”

2. Місцевим органам управління освітою в межах компетенції вжити додаткових заходів щодо припинення практики:

2.2. Встановлення вимог педагогічним працівникам під час проходження атестації, а також під час атестації навчального закладу щодо подання ними відомостей, інформацій, інших матеріалів, обов'язковість подання яких не передбачена законодавством України;

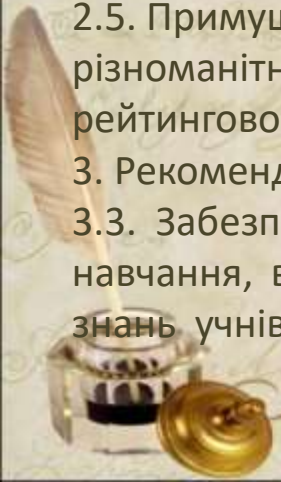
2.3. Встановлення заборони педагогічним працівникам щодо використання будь-яких інформаційних, довідкових матеріалів, не заборонених законодавством України, при підготовці до навчальних занять та при здійсненні позакласних заходів;

2.4. Обов'язкового визначення тематичних завдань та застосування формального підходу при їх визначенні у підпорядкованих навчальних закладах, їх методичних об'єднаннях та для педагогічних працівників;

2.5. Примушування навчальних закладів та учасників навчально-виховного процесу до участі у різноманітних позапланових заходах (конкурсах, турнірах, змаганнях тощо) та збору звітності, рейтингового оцінювання за результатами їх проведення.

3. Рекомендувати місцевим органам управління освітою в межах компетенції:

3.3. Забезпечувати права педагогічних працівників на вільний вибір форм, методів, засобів навчання, визначати результативність їх педагогічної діяльності винятково за рівнем якості знань учнів та докладеними до цього зусиллями педагогічних працівників.

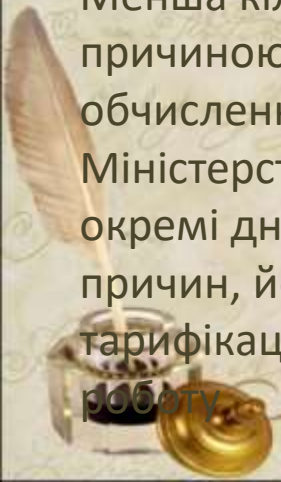

Лист МОНУ від № 1/9-315 від 07 червня 2017 року
“Про структуру 2017/2018 навчального року та навчальні плани
загальноосвітніх навчальних закладів”

Загальноосвітні навчальні заклади спільно з органами державної влади та органами місцевого самоврядування приймають рішення щодо запровадження карантину, припинення чи продовження навчального процесу з поважних причин, надання учням вихідних для підготовки і проведення державної підсумкової атестації/зовнішнього незалежного оцінювання (якщо вони проводяться під час навчального процесу), визначають дати проведення свята «Останній дзвінок» та вручення документів про освіту.

Зважаючи на викладене, кількість фактично проведених вчителями уроків може бути меншою від попередньо запланованої. В такому випадку навчальний заклад та вчителі обов'язково мають вжити заходів щодо освоєння учнями змісту кожного навчального предмета в повному обсязі за рахунок ущільнення, самостійного опрацювання, засобів дистанційного навчання тощо.

Менша кількість проведених вчителем уроків через об'єктивні обставини не може бути причиною вирахувань із його заробітної плати, оскільки Інструкцією про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти (пункт 77), затвердженою наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, передбачено, що у випадку, коли в окремі дні (місяці) заняття не проводяться з незалежних від учителя (викладача) причин, його оплата здійснюється з розрахунку заробітної плати, встановленої при тарифікації, за умови, що вчитель (викладач) виконує іншу організаційно-педагогічну роботу.

Навчально-методичне забезпечення

Усі навчальні програми та засоби (підручники, посібники, робочі зошити, атласи та контурні карти, зошити для контролю і корекції навчальних досягнень тощо), що використовуються на уроках, повинні мати гриф Міністерства освіти і науки України

За рахунок годин варіативної складової може вивчатися курс: «Бажан О., Островський В. Український спротив другій половині ХХ століття. Програма варіативного курсу / О. Г. Бажан, В. В. Островський. (Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією з історії Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України, протокол № 2 від 20 липня 2017 року, лист Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 25. 07. 2017 р. № 21.1/12-Г-441)»

Інструкція

з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів наказ Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 р. № 496

У разі помилкового або неправильного запису поряд робиться правильний, який засвідчується підписом керівника навчального закладу та скріплюється печаткою

Усі записи щодо оцінювання різних видів діяльності та контролю роблять у формі називного відмінка: «зошит», а не «за зошит»; «I семестр», а не «за I семестр»; «практична робота», а не «за практичну роботу» тощо

У графі «Зміст уроку» відповідно до календарного планування стисло записується тема уроку, контрольної, практичної, лабораторної роботи тощо.

У графі «Завдання додому» стисло записується його зміст (прочитати, вивчити напам'ять, повторити тощо), параграфи (сторінки) підручника, номери завдань, вправ тощо

Тематична оцінка виставляється до класного журналу в колонку з надписом **«Тематична»** без дати

При виставленні тематичної оцінки враховуються **всі види навчальної діяльності**, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається

Тематична оцінка не підлягає коригуванню

Семестрова оцінка може підлягати коригуванню

Експерсії, передбачені змістом навчальної програми, обліковуються на відповідних сторінках навчальних предметів класного журналу та можуть оцінюватися вчителем

Навчальна практика оцінюється і обліковується на окремих спеціально відведених сторінках журналу.

Оцінки за навчальну практику та навчальні експерсії виставляються в журнал окремим рядком та можуть враховуватись при виставленні річних оцінок з відповідних предметів

**Ведення класного журналу
в 5 - 11 класах закладів загальної середньої освіти (права сторінка)**

№ з/п	Дата проведення заняття	Зміст уроку	Завдання додому
	25/01	Суспільно-політичне життя українських земель у XVI ст.	
	26/01	Люблінська унія. Початок польського панування на українських землях	Опрацювати текст § 12, підготувати відповіді на запитання і завдання
	27/01	Європейські релігійні рухи та православні братства у другій половині XVI ст. Берестейська церковна унія	
	28/01	Запорізька Січ – козацька республіка	
	29/01	Зростання ролі козацтва в житті України. Козацькі повстання 90–х років XVI ст.	
	30/01	Культура	
	31/01	Узагальнення з розділу “Українські землі в XVI ст.”	
	01/02	Тематичний контроль із розділу “Українські землі в XVI ст.”	

Ведення класного журналу в 5 - 11 класах закладів загальної середньої освіти (ліва сторінка)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	25 / 01	26 / 01	27 / 01	28 / 01	К А Р Т А	29 / 01	30 / 01	31 / 01	01 / 02	З О Ш И Т	Т Е М А Т И Ч Н А	І С Е М Е С Т Р
				3		3				3	4	3	
		н	н	н	н			н	н	н		н/а	
					6	4			5	6	5	6	
		7			5	6		7		7	5	7	
			6			7	7			8	9	8	
				11		9			8	11	10	10	

Освітянські інтернет-сторінки

www.mon.gov.ua

www.osvita.ua

www.testportal.gov.ua

www.lvtest.org.ua

www.ippo.if.ua

www.uinp.gov.ua

Історичні інтернет-сторінки

www.history.org.ua

www.incognita.day.kiev.ua

www.historians.in.ua

www.khpg.org

www.diasporiana.org.ua

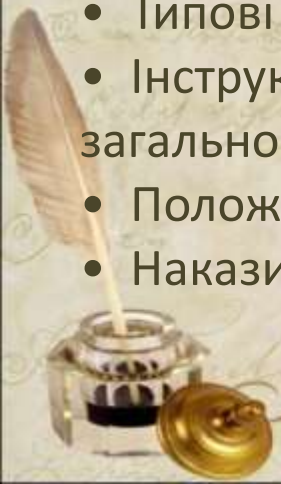
www.likbez.org.ua/uk

Загальноосвітнє нормативно-правове забезпечення:

- Конвенція про права дитини (20 листопада 1989 року) зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року
- Конституція України
- Закон України «Про освіту»
- Закон України «Про загальну середню освіту»
- Концепція «Нова українська школа»
- Типове положення про атестацію педагогічних працівників
- Державний стандарт базової і повної середньої освіти 2011 р.
- Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти
- Інструкція з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів
- Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів
- Накази, листи МОН України, що регулюють питання навчання в школі

Предметне нормативно-правове забезпечення:

- Рекомендації Кабінету Міністрів Ради Європи від 31 жовтня 2001 р. «Про викладання історії у XXI столітті в Європі»
- Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України на поточний навчальний рік
- Програми для закладів загальної середньої освіти
- Програма ЗНО
- Програми реалізації змісту варіативної складової робочого навчального плану закладу загальної середньої освіти (спецкурси, курси за вибором, факультативи, гуртки)
- Календарно-тематичне планування
- Поурочне планування (конспекти, проекти, моделі уроків)
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів
- Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України для використання в основній і старшій школі у закладах загальної середньої освіти з навчанням українською мовою
- Перелік фахових періодичних видань та загальнопоширених Інтернет-ресурсів

